

BIJeenkomst Nationale bijenstrategie

Miep Münninghoff
Omgevingsdienst West-Holland

Sabine van Rooij
Wageningen Environmental Research

Welkom!

Programma

tijd	onderdeel	door
15.00-15.10	Toolbox hulp voor bestuivers en de Routekaart Bijenlandschappen	Sabine
15.10-15.30	Sterke punten en aandachtspunten van je bijenlandschap?	Interactief in groepen
15.30-15.40	Bespreken sterke punten en aandachtspunten bijenlandschappen	Miep/plenair
15.40-15.45	Afronding: wat neem je mee naar huis? Zou je een Bijenlandschap willen oprichten?	Sabine en Miep

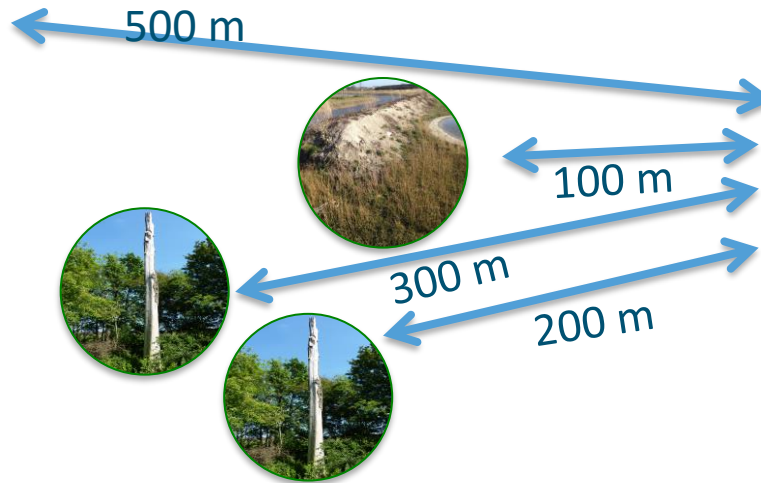
Wat hebben bijen nodig?

Nestelplek

Voedsel

Bijen meest veeleisend: nestelplek & voedsel moeten **dicht bij elkaar** liggen (maximale afstand per soort verschillend).

Voor zweefvliegen en vlinders is dit minder van belang.

Bijenlandschappen want:

Een diversiteit van bestuivers heeft een

geschikt landschap

nodig,

niet een geschikte plek.

Veel kennis al beschikbaar gemaakt:

www.bijenlandschap.nl → Groene Cirkel Bijenlandschap

www.hulpvoorbestuivers.nl → kennisimpuls Bestuivers

Kennisimpuls bestuurders (2017 -2023)

■ Kennisprogramma Ministerie van LNV

- Ontbrekende kennis aangevuld
- Beschikbare kennis toegankelijk gemaakt aan de hand van tools
- Ter ondersteuning van de Nationale Bijenstrategie

Toolbox "www.hulpvoorbestuivers.nl"

Tools voor ieder die iets voor wilde bestuivers wil doen

Wegwijzer Bestuivers

Documentatie

De website leidt u aan de hand van een aantal gerichte vragen naar de beste informatiebronnen.

Terreingericht Advies

Inrichting en beheer

Tips en advies op basis van de locatie en het soort terrein die bestuivers ten goede komen.

Routekaart Bijenlandschap

Samenwerking

Hulpmiddelen voor een efficiënte opbouw van het sociale netwerk om wilde bestuivers effectief bevorderen.

Overzichtskaart Bijeninitiatieven

Samenwerking

Per gemeente vindt u een overzicht van alle aangemelde bijeninitiatieven.

Helpdesk Bijenlandschap

Inrichting en beheer

Krijg advies over praktische maatregelen voor het bijvriendelijker maken van een regio of een specifiek terrein.

Landschapsgericht advies

Inrichting en beheer

Download het rapport over oecoprofielen voor het kiezen van maatregelen op landschapniveau.

Verbetering van gewasbestuiving

Inrichting en beheer

Download het werkboek voor meer biodiversiteit en een goed bestoven gewas.

Helpdesk Bijenlandschap

Documentatie

De website leidt u aan de hand van een aantal gerichte vragen naar de beste informatiebronnen.

Check en volg de voortgang!

Routekaart Bijenlandschap **Start klein, streef naar een groter bijenlandschap!**

Sociaal netwerk

Vorbereiding

- Zorg voor actoren met verschillende rollen
- Zorg voor diversiteit in organisaties in het netwerk
- Zorg dat er een sleutelfiguur is
- Zoek aansluiting met andere netwerken
- Betrek burgers en bedrijven
- Verken elkaars ambities
- Verken het gemeentelijk beleid

Netwerkvorming

- Stel een gezamenlijke ambitie vast en formuleer doelen
- Start klein, streef naar een groter netwerk
- Verwelkom nieuwe partners
- Sluit aan bij doelen in het gemeentelijk beleid en volg dit beleid kritisch
- Betrek een ambtenaar met passie voor bestuurders
- Verbind doelen van het bijenlandschap met kansen op andere beleidsterreinen
- Speel in op wisselingen van personen

Planvorming

- Stel een uitvoeringsprogramma op:
 - met verschillende soorten maatregelen
 - voor zowel voedsel- als nestelplekken
 - voor verschillende typen gebied
- Neem monitoring op in het uitvoeringprogramma
- Maak bijdragen aan het bijenlandschap gemakkelijk
- Start met laaghangend fruit
- Borg het bijenlandschap voor de middellange en lange termijn

Uitvoering

- Deel resultaten en evaluaties met het sociale netwerk
- Draag breed uit wat u doet, handel klachten meteen af

Inspiratie en leren

Vorbereiding

- Haal kennis op bij partners die aan boord zijn
- Haal kennis op bij de burens die verder zijn
- Maak beginnend netwerk met globale ambities breed bekend

Netwerkvorming

- Kom regelmatig bij elkaar, organiseer excursies
- Bespreek met elkaar wat u hebt geleerd
- Draag uw ambities breed uit
- Draag voorbeeldprojecten uit
- Gebruik sociale media

Planvorming

- Deel successen en leerpunten binnen en buiten het sociale netwerk
- Draag uw ambities en voortgang breed uit

Uitvoering

- Monitor en evalueer het draagvlak voor maatregelen
- Maak afspraken over blijven leren en verbeteren

Ecologisch netwerk

Vorbereiding

- Verken gebied en potenties voor flora en fauna
- Benut kennis van lokale organisaties zoals IVN en heemkundekringen

Netwerkvorming

- Verken mogelijkheden en kansen voor:
 - verschillende soorten maatregelen
 - zowel voedsel- als nestelplekken
 - verschillende typen gebied
- Houd rekening met klimaatverandering
- Maak een regionale kansenkaart

Planvorming

- Maak een monitoringsplan
- Voer alvast een nulmeting uit
- Experimenteer (pilots)

Uitvoering

- Voer de geplande maatregelen uit!
- Voer de geplande monitoring uit
- Evalueer monitoringsresultaten en stuur de uitvoering bij

Kosten en meerwaarde

Vorbereiding

- Zorg voor financiering, vrijstelling of vrijwillige invulling van de sleutelfiguur
- Verken mogelijkheden voor (private) financiering voor organisatie van het sociale netwerk

Netwerkvorming

- Maak een begroting die past bij uw doelen, neem monitoring hierin mee
- Zoek naar financiering uit diverse bronnen en voor lange termijn, passend bij schaal en ambitie

Planvorming

- Investeer in alle type opbrengsten van het bijenlandschap
- Bedenk wat het bijenlandschap ook op andere vlakken oplevert

Uitvoering

- Monitor en evalueer de kosten en meerwaarde van het bijenlandschap

Bij Routekaart Bijenlandschap

- Handleiding
- Brochures voor verschillende doelgroepen:

Routekaart
Bijenlandschap

Sociaal netwerk

Samen werken aan een Bijenlandschap
**Wat kunnen agrariërs en hun
koepelorganisaties doen?**

Inspiratie en leren

In deze folder kunt u lezen wat agrariërs en hun sectororganisaties kunnen doen voor bestuivende insecten en waarom samenwerking met andere partijen zo belangrijk is. De folder hoort bij de Routekaart Bijenlandschap met daarin succes-factoren voor het realiseren van een 'Bijenlandschap'.

De opgave

Het gaat niet goed met onze wilde bestuivende insecten (wilde bijen, zweefvliegen en vlinders).

Veel mensen nemen het initiatief om deze insecten te helpen. Lokale maatregelen alleen zijn hiervoor niet voldoende. Er zijn samenhangende maatregelen in een groter gebied nodig, zodat er een geschikt landschap voor bestuivers ontstaat: een Bijenlandschap.

Agrariërs kunnen een belangrijke bijdrage aan leveren met bloemrijker grasland en randen, onderhoud van houtwallen en minder gebruik van chemische middelen.

Ecologisch netwerk

Kosten en meerwaarde

Voordelen voor agrariërs

- Een mooier boerenland, meer waardering door omwonenden en recreanten;
- Invulling van natuurinclusief en maatschappelijk verantwoord werken;
- Meer natuurlijke vijanden van plaaginsecten op uw bedrijf; zweefvliegen onderdrukken plagen van bladluizen;
- Meer bodemleven en een vitalere bodem;
- Een hogere kwaliteit fruit door betere bestuiving;
- Gezondere koeien, aanwijzingen voor een hogere kwaliteit melk.

Samenwerken is effectiever

Niemand kan in zijn eentje het landschap veranderen in een Bijenlandschap. Hiervoor is samenwerking tussen meerdere partijen nodig: overheden, agrariërs, maatschappelijke organisaties en burgers. Vaak is het een proces van vallen en opstaan. Door samen te werken kan er van elkaar worden geleerd en sluiten maatregelen beter op elkaar aan.

Meerjarige bloemrand bij suikerbiet helpt gemaaid (foto: Wim Dimmers)

 Kenniscentrum Insecten en
Natuurlijkheid
 N
Naturalis
Biodiversity
Center

 Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Aan de slag!!

- Welke succesfactoren zijn bereikt en welke verdienen aandacht?
- Pak drie kaarten met bereikte succesfactoren en drie met aandachtspunten
- Leg ze op de flip over

Hartelijk dank
voor uw
aandacht!

To explore
the potential
of nature to
improve the
quality of life

www.hulpvoorbesteduivers.nl

Sabine.vanrooij@wur.nl